

Anarkisten

Utkommer vær 14. dag

Abonnement mottas paa postkontorer
i in- og utlan. I Kr.a: Vibes g. 8, 4. et.
og Storgaten 20, 4. etg.

Koster 40øre kvartalet

Redaktor: KRISTOFER HANSTEEN, Vibes gate 8, 4. etg.

Fredag 11. november.

Kooperation.

Der diskuteres og skrives meget om kooperative foretagender, som jo ogsaa med rette fortjener omtale, ja mer endnu, det bør realiseres i størst mulig udstrækning; og det er ikke mere umuligt; vi arbejdere har nu saa megen oplysning i al fald for nordens vedkommende, at vi fuldt ud formaar at løse denne opgave selv efter en meget stor maalestok.

Hvor skandaløst er det ikke, at den formuende drivert kan bortødsle store kvantiteter af disse varer af alle arter, som vi fattige arbejdere, som skaber alle værdier, maa frembringe, og alle disse masser, som bourgeoisiet bortødsler, er som regel af den bedste kvalitet; slider ikke den fine dame peisværk og silke? nej, slider er et forkert udtryk, odelægger passer bedre, efter som det vel neppe bliver brugt mer end nogle faa gange, for hendes pyntesyg straks gør det af med selv det kostbareste stykke, det smides bort og noget nyt maa købes, det kan jo være hende ligemeget; vi arbejdere er tvungne til at skabe noget nyt, tit noget, som i vore øjne er latterligt, men vi maa alligevel frembringe alt, hvad i kapitalisterne finder for godt, bare for selv at faa lov at skjule vor nøgenhed i pjalter. Ja, vore børn maa ofte blive i stuen (eller rettere hummeret, som vi kalder for vor lejlighed), fordi vi ej har tøj, saa de smaa stakler kan komme paa gaden, og saa maa vi for disse huller betale en husleje, som er mere end dobbelt saa stor, som komfortable lejligheder koster i byernes luftigste kvarterer. Men dette er dog langt fra det værste, selve spørgsmaalet om fødemidlerne er meget værre, det gaar ud i det bare galskab. Hvilke latterlige priser maa vi ikke betale for selv indenlandske varer? ja vi faar vel knapt det halve for vore penge, som de rige faar for samme beløb. Og hvori ligger skylden? ja, for en stor del i vor mangel paa ævne til at tænke og handle fornuftigt, og endvidere i, at saamange unødvendige forretningsfolk skal fortjene deres livsophold derved. Først skal opkøberen have lidt rigeligt, hvad enten nu denne opkøber er selve grosserereren eller en af ham udsendt mand; saa

skal detailhandleren tjene sit; og tilsidst bliver alle livsfornödenheder i den grad fordyrede, at vi med vor knappe løn langt fra kan købe det tilstrækkelige, ja end ikke det absolut nødvendige, og det vil kapitalisterne kalde ret og retfærdigt. Mon disse fine damer og herrer nogensinde har tænkt paa, hvad det vil sige, at den flittige arbejder meget ofte maa se sine børn græde af sult, maa se sin hustru henvise i den ellers blomstrende alder ene og alene af mangel paa næring — ja maa føle sine egne kræfter aftage, føle armen blive slap, øjnene sløve, ja i det hele taget mærke, at den forhen usikre eksistens bliver mere og mere usikker dag for dag, for tilsidst endnu i nogle aar ved hjælp af en stok skæbe sig frem og tilbage fra sit arbejde, hvis han da i det hele taget kan faa noget. Tænk dig om, du unge mand og kvinde, ogsaa du vil komme til at lide samme kvaler, som oldingen idag maa lide; tænk dig, hvilke aandelige kvaler den maa lide, hvis aand endnu ej er mere slappet, end han endnu kan indse, at han nødvendigvis maa trække sine sidste aar bort paa en fattiggaard, skilt fra sine, hundset og krænket paa alle maader. Hvilken jammerlig tilværelse maa det ikke være, og det vil de rige endnu med ligegyldighed se paa, ti med velbehag kan man vel neppe tænke sig, at nogen hyæne end mindre et menneske vilde kunne beskue en saadan jammer. En sørgelig mangel paa intelligens maa der herske blant kapitalister. Enhver intelligent mand maatte jo væmmes ved at tænke sig iført en klædning, tilvejebragt af en forsulten oldings rystende haand, ja, den mest delikate mad maatte jo tabe sin smag, naar den, der nød den, tænkte paa, at hans medmennesker i samme øjeblik gnavede ben eller spiste det tørre brød eller maaske laa henslængt et eller andet sted pint af den mest nagende sult.

Ja, enhver ved jo meget godt, at af kapitalisterne har vi ikke noget godt at vente. Skal nogen bedring af vore livsbetingelser finde sted, da maa vi være klar over, at vi selv maa slutte os sammen og ved vor enighed frembringe mere stabile livsbetingelser; men jeg tror ogsaa nok, at oplyste og intelligente

arbejderes solidaritet vejer fuldt saa meget i vægtskaalen som kapitalisternes pengesække, selv om disse er nok saa store.

Det vil sige, her mener jeg ikke den sammenslutning, som socialdemokraterne roser sig af at have tilvejebragt; nej ingenlunde! Maaserne skal ikke føres frem af nogle enkelte levebrødsmand, som ofte er frække nok til for deres lidt mangelfuldt oplyste kammerater at præke denne moderne moral: Ja, vi kæmper alle for at opnaa en højere løn, derfor maa vi ikke hyde vore tillidsmænd en lille løn, denne mand maa leve højt paa vor bekostning — saadan omtrent taler den vordende levebrødsmands broder, svoger eller hvem andre, der af interesse kunde ønske vedkommende ved et vel fyldt skaf. Bravo! ja saadan skal det være! brøler som oftest den uvidende masse. Det er ikke den slags organisationer, som bør tilstræbes, nej, alt dette bør undgaaes, og fremfor alt maa det undgaaes at holde levebrødssystemet oppe, ti det skaber let hyklere, som alene for fortjenestens skyld paatager sig det tit meget ansvarsfulde hværv.

Men nu vil maaske mange spørge: men hvordan skal vi da bære os ad? og jeg skal nu, saa godt som jeg formaar tilkendegive det — om det er rigtigt eller ej, maa enhver selv dømme om — min mening er, at vi særlig gennem kooperative foretagender kan skabe os bedre levevilkår og eventuelt ogsaa derigennem tilsidst naa vort store maal, vort mest brændende ønske. Der skal oprettes flere afdelinger af kooperative foretagender naturligvis altsammen med saa lidt lovmageri, saa selv de dumme med største lethed vil kunne forstaa det hele; nogle ganske faa opstillede vedtægter maa være fuldtud tilstrækkelige, og fordelene maa være saa iøjnefaldende og saa hurtig virkende som muligt. Derved vil der let undes tilhængere i massevis, og jo større fordele kan man naturligvis tilegne sig. Hvor store fordele kan ikke vi fattige arbejdere skaffe os ved at indkøbe vore livsfornödenheder i fælleskab til den pris, som grosserereren ellers sælger til detailhandleren, i stedet for at købe hos de mindre handlende, som jo i fleste

Føremågt til ovennævnte slægt kunde til med tilkøbet dennes, da vilde deres slægtens være grund til oprettelsen. Et internationalt forbud af konsumtions- og produktionsføremågt oprettes, den kapitalistiske utidige vil for produktionen føremågt mellem dem være en signi. blot. Fordelen at at afslutte og købe i fællesskab vil være for alle vilde store, tilsluttet vil det blive en grundende nødvendighed, at indlemme sig i disse føremågt, da alle kapitalistiske konkurrencekræft vil være slægt føderende og gæstet vil fortide, ja kapitalisten

[illegible]

ARTISTEN beides engageret over sit arbejde og som skuespiller. Han stræbte stansat som muligt, for at en diskussion multigvis kan komme i gang i bladet.

Jeg, anmoder enhver, som læser, hvad jeg har skrevet om til kritiske bemærkninger, og jeg vil gerne modtage alle bemærkninger, jeg interesserer mig meget for konstruktive forslag og ønsker, naar vi, som jeg har sagt, skal begynde, da er staa med saa mange kundskaber paa dette omrade som vel muligt.

Enhver, som ønsker at korespon-

Kan nogen af mig oplysninger
dette; alle oplysninger angående
kooperation modtages med tak.
Jeg kunde ønske at udvælge min
tanke nemmere, så snart der kan
blive plads i bladet.

dere hække med mig, så strale
fra svar hvad enten det saa er i
ind- eller udlænd, og den, som in-
dlygs har lyst til at være med, kan
indtil videre træffe mig eller skrive
til mig efter nedestående adresse.
Udenlandske blinde bedes oplyse

forening, i Christenhiud
 og kan ogsaa give mig
 tinget om de forskellige
 som elsket i Europa og
 Amerika.

Sin afreise har indbragt K. M.
 glæde til alle. Miljøet kommer
 den til os senere, vi skal
 medtage den i næsten. De oplys-
 ninger som K. M. ønsker, ønsker
 indbringer os, i smukke, og
 vil han sætte sig i at den, vis de
 som til bladet.

Kæd.

Treldom og trældom have altid
 foretaget hand i hand.

Vinse.

Vorpa vilir förestillingen or
værdi? Það sammenlinging með
enlyksnómsting ting og ról ellet
sól. Naar man sier, at en stol er
12 kroner værd, sã sammenlinging
man stólen med sólv og sætter det
lig 12 sølvgykker av en vis stør
værd. Kan disse 2 ting sammen
værd? Nei, de er ulikertide ting
og de kan ikke sammenliges. Førre
sillingen om værdi viser sei altså
at være en illusion.

rosses eller døden fask. Om vil komme fra det at si at det er såslaget, som er farligere og såslaget er en emel, kan h det er en umiddelbar umiddelbar at det som aktiverende eler, er i flente, de pænt, som de har s i -aktiverende eler de del av f av bruktens verdi, saa bygger om altmaa paa forestillingen om været men forestillingen om været er so ovenfor påvirket, en illusion; faktisk kan ikke sammenhengens med god eller slett, da den er i forfæktelse med den, som er forfæktelse til det, som er slett, om ikke av disse medler, her man fortalt en umiddelbar sammenheng. Gassen naar man sætter en dals arbeide til 3 kroner, en man fortalt en umiddelbar sammenheng, Resultatet er en vilkaarlighet.

Sentifikken viser med næsten skremmende tydelighed at det siges dig tiltrængte antal af tilkøbskort, på fortrydelse af dem, der faktisk snarere i længere tid har været på vej til at gøre sig iagttagelse, men som blot til tynne menneske forbyrdring.

(Giuseppe Ferraro).

En operærs ør av Peter Kr. porten utkommer på Anstaltsen foring i ca. 13 hefter a 10 øre 8 øre. Subskription med Vides p. 8 ø.

Blaakuller.

Et blik på den politiske forbydelse
psykologi.

Lombroses epokegørende undersøgelse over den politiske forbydelse er årsag til fremkomsten af et vældigt litterært omhandlet om forskellene former af den politiske forbydelse.

Direkte påvirket af Lombroses hat jeg med al den værd som er

[illegible][illegible][illegible]

penningstusender af penge. I det nye, seriøse stadie endnu kunne sian ved det hist og her. Der man dog være færlige politiløst, for at kunne kom fang over alle undersøgt temens indtægter og udgifter. De vilde elvert fyvni kunne forhindret. Derfor to individet atter hian. I det, jeg sig nu ind paa flere maa bekende politimans virksomhed til selskabetiens fremme. Han indvilligte fort: „Na, prostitutionen end maaske uden minde? Konforbidsels ideen for tegsigst forekom

med vel overholdt, lige meget jeg svarede ham. "Hvor De da virkelig, at de fra socialtjenestebureauet energisk kunne føre kampen mod usædeligheden? Der må skaffes mange flere socialtjenestebureauer og alle må da selv ved rettidig føre uligegæstet kontrol med samfundets sange. Ja, og det vilde endda ikke være nok! Det er jo sikret, at naturen i mark og i skov på en mangfoldig måde yder usædeligheden et fristed. Derfor må til virk-

[illegible]

!) Lehrbuch der gerichtlichen Psychopathologi, 1876, Seite 194: Der Fall Setzkorn.

levende tid vilde saamange interessante detaljer, som senere er aldeles nødvendige til rigtig vurdering og bedømmelse af menneskene, gaa tabt, hvis ikke nogle politimænd rastløs vilde samle alle enkelthederne af deres undersøgtters offentlige og private liv. Maaske er det blot i fremtidens historieskrivnings interesse, at disse mænd gennemstøve alle hjørner og kroge af vort privatliv. Ja, forat efterverdenen endog kan faa livstro billeder af de handlende personer i vor tid, fotografere hist og her dygtige politimænd talere, forfattere og propagandister for bestemte politiske retninger.

Da brød individet ud i en skraldende latter. Nu først erkendte jeg i det krampagtigt fortrukne ansigt tydelig de sikre kendetegn paa blaakulleren. Sikkerlig led individet af blaakuller, tiltrods for at han i aandelig henseende syntes fuldkommen normal. Nu faldt det som skæl fra mine øjne. Det blev mig med et slag klart, at en saadan grad af fjendskab mod politiet, som dette individ viste, absolut maatte tyde paa blaakuller. Den forbyrerske overbevisning om politiets meningsløshed og overflodighed er den første om ogsaa kun skjulte form av blaakuller. Af den udvikler sig alle andre former af disse forbyrersydomme, alle former af modstand imod den statlige autoritet.

Fra tysk ved Dr. med. Verus.

Brud paa pressefriheten.

Et nyt blad blev, „Hovedstaden“, faldedes i forje uke paa Kristiania gater. Dagen efter sto i de andre aviser, at gatesalget av bladet var forbut av politiet. Vi har forhort os: politiet har forbut gatesalget av dette blad, ikke paa grun av noet av dets inhol, men kun fordi dets redaktor heter Just Frochen. Vorfor forfølger nu politiet denne man? Jo, fordi han for flere aar siden redigerte et blad i København, vori der engan stod en artikkel om den danske konge, som var Københavnerpolitiet, kansje ossaa den danske rejering imot; siden sto der i bladet en skildring fra de kvarterer i København, vor prostitutionen har jemme, og denne var ikke stemmende med Københavnerpolitiets sædelighetsbegreper; om feilen i sædelighetsbegreper laa hos Københavnerpolitiet eller hos artikkelens forfatter, skal vi la være usakt, da vi ikke har læst artikkelen. Dette er grunnen til, at mannens nuværende blad i Kristiania hindres i gatesalg av politiet. Ren personforfølgelse altsaa av politiet.

At dette er imot vad den norske stats love gir politiet myndighet til, er selvfølgelig.

Der sto i bladet en avsløring av en norsk embedsmans opførsel mot skibbrudne. Det var en norsk konsul paa Islan, som hadde lat skibbrudne sømæn være om natten i en sjøbod sammen med likene av sine druknete kammerater. „Hoved-

staden“ sier, at den har vidner. Den sier ossaa, at den har en værre avsløring at komme med om denne man; den vil den komme med i næste nummer. Er dette grunnen til, at politiet har stanset gatesalget av bladet? Det strider jo direkte mot den norske grunlovs or om, at frimodie ytringer om statsstyrelsen er tillat.

Men ikke en mun lukker sei op. Stortingsmænnene, folkets utvalgte, har altfor meget annet at tænke paa, til at de kan passe paa, om deres grunlov og love blir overholt; den parlamentariske rejering gir ingen akt paa det passerte. Den politiske presse i alle avskygninger tier. Og vælgerne, de — ja vi faar vel nærmest si sover.

Naar det, vorpaa staten er bygget, borgeraannen, er forsvunnet, vorfor da respektere de skeletaktie levninger, som finnes ijen av staten: de messingknapbesatte manspersoner, som driver om i gaterne, og deres førere, som er lukket inne i sine kontorer, alle tilhobe tænkende paa, vordan de kan fortrædige folk, rejeringen, der paa sine kontorer, avstængt fra verden, er fortvilet over, at de ikke kan være folket til gavn, det skravlende parlament, ossaa toppen?

Der var engang en nation — den norske — som kalte sei frisinnet. Den er forlængst død — den rejering, som er ijen efter den, sente utsenning til konferencen mot anarkiserne.

I Berlin var der til en dag i forje uke inbut til et mote „til protest mot den internationale anarkistjagt og sammensværgelsen mot friheten.“ Inbydelsen var unnertheinet av Gustav Landauer, August Bebel, Karl Görlitz og andre. Landauer er en bekjent anarkistisk foredragsholler og skribent og Bebel, som bekjent, socialdemokratisk stortingsman. Som man ser, staar Bebel her side om side med anarkisterne, vor det jæller et angrep paa friheten. Møtet blev forbut av politiet. Forbudet kom først kort før den fastsatte tid; flere tusen mennesker kom derfor og blev mot av en plakat paa døren: møtet er forbut av politiet. „Der Socialist“ taper ikke møtet i den anledning, men minner om, at man maa være anarkister, selv om politiet forbyr moterne.

Det ser nu ut til, at Dreyfus med tiden skal komme fri. Det har vært sagt av franskmæn, at den slags som det, der er overgaat Dreyfus, foregaar i alle lanne; men det er kun Frankrigs institutioner, der inneholer saa megen liberalisme, at den uskyldi dønte kan komme løs ijen.

Det er nok muli, at liberalismen i Frankrigs institutioner jore, at staten ikke fik hindret, at Dreyfus' uskyldighet blev trukket frem for offentligheten.

Men staten har ikke jort noet for at faa en enne paa den forbry-

delse, den har begaaet. Saken er trukket frem trods statens mest energiske motstan. Scheurer-Kestner begynte. Hans interpellationer blev kun met med avvisinger med tomme ord. Dreyfus' bror fortsatte. Han blev av staten dømt til at ha løiet. Saa kom Zola og anklaget staten for at ha fusket ved sine avjølser, saavel da den dønte Dreyfus skyldi, som da den erklærte Mathieu Dreyfus' anklage mot Esterhazy for falsk. Zola blev inkalt for staten, anklaget for urettelie beskyldninger mot den, og blev uten at faa lov til at svare for sig dømt til fængsel i et aar. Jaurés drog saken frem i deputeretkammeret. Det svarte med at stemme ham ned, og vælgerne med at la være at vælge ham ijen.

Statens justisminister erklærte, at tre breve, vorpaa dommen over Dreyfus var fæilet, var ækte, da han trodde, at staten best kunne reddes ved det; men da han forsto, at al verden skjonte, at de var falske, kom han paa den tanke, at staten bedre kunne reddes ved, at man væltet al skyllen paa en av de falske brevskrivere; den samme justisminister anmodet saa denne brevs skriver, oberst Henry om at tilstaa. Henry tilstod, at han hadde skrevet brevet. Han blev saa kastet i fængsel. Da man saa skjonte, at Henry unner forhort nu kunne fortælle ting, der unnergravet al den autoritet, vorpaa staten er bygget, dræpte man oberst Henry eller truet og lovet ham til at dræpe sei ved at si, at man kun ville gi hans kone og børn noet at leve av, vis han dræpte sei. Man skjonte, vordan det var gaat til, og nu skjonte ossaa alle, at det var galt fat; og da statens justisminister saa erklærte, at han var overbevist om Dreyfus' skyl, blev man ennu vissere. Og saa hadde staten for ikke at gaa unner ikke annet at jore en at rense sei ut.

Men kan man altid være sikker paa, at om staten, som har vist sei at kunne være operationsmark for den slaks skjendie anslag som det mot Dreyfus, atter skulle jore tjeneste som saadan, at der da vil være folk, som har de evner, vil ofre de kræfter og har den tid, som de folk, der nu har drevet frem unnersøkelsen av Dreyfusaffæren. Vil der altid være folk med et skarpsyn som Zola og med en saadan evne og vilje til at dra frem, vad de har set? Vil der altid være folk, der vil utholle saa meget for at kunne redde en annen fra uskyldi lidelse som oberst Piquart? Vil der altid være dyktie talere som Labori og som Jaurés, skarpe penne som Clemanceau og mdm. Severine, vil der altid være folk, der forfekter den av alle næktete sanhet som Scheurer-Kestner? Man kjenner exemplar.

Mon ikke hundreder har lit i hele sit liv, fordi de ikke fant saadanne folk?

Var det ikke tryggere, om man for at ungaa jentagelser, opgav statsinstitutionen?